

být věčným příběhem, a tak není divu, že se některé myšlenky znovu a znovu vynořují v různých časových intervalech. Tak například už v roce 1914 se děkan Miříčka přimlouval, aby se právnické studium nezačínalo studiem právněhistorických předmětů, nýbrž aby se jimi končilo. Otázka místa právněhistorických předmětů ve studijním plánu právnické fakulty zůstává dodnes latentní.<sup>10</sup>

Jablonického monografie je sice svým rozsahem útlá, ale obsahově je bohatá. Je schopna inspirovat v mnohém současný výzkum trestního práva, ale i jiných oborů, včetně práva evropského. Kromě všeho již řečeného je třeba poznamenat, že Miříčkovo dílo vypovídá též o vysoké a nadčasové kvalitě prvorepublikové právní vědy a jejím trvalém odkazu pro dnešek.

*Recenze vznikla v rámci programu rozvoje vědních oblastí na Univerzitě Karlově PRVOUK 06 „Veřejné právo v kontextu europeizace a globalizace“.*

prof. JUDr. PhDr. Michal Tomášek, DrSc.  
Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

### **Benda J. Restituce majetku bývalých šlechtických rodů po roce 1989. Praha: Leges, 2013, 816 s.**

Tato kniha je výjimečná tím, že jako jediná nabízí komplexní, objektivní, odborně fundovaný a mimořádně rozsáhlý pohled na problematiku restitucí majetku bývalých šlechtických rodů po roce 1989, jakož i zdůrazňuje některá méně známá fakta. Její těžiště spočívá jednak v podrobném rozboru hlavních restitučních právních předpisů přijatých po roce 1989 a rámcovém zmínění ostatních, včetně zakotvení v dobových souvislostech, jednak v podrobné analýze osmi významných sporných kauz restitucí majetku bývalých šlechtických rodů (Des Fours-Walderode, Colloredo-Mannsfeld, Salm-Reifferscheidt, Trauttmansdorff-Weinsberg, Kinsky, Harrach, Thun-Hohenstein a Schaumburg-Lippe). Největší část této analýzy je věnována právnímu rozboru příslušných soudních a správních rozhodnutí. V neposlední řadě je v analýze těchto kauz formou shrnujících přehledů poukázáno na jejich mediální obraz v českém periodickém tisku, který je dále kriticky zhodnocen.

Problematika restitucí bývalých šlechtických rodů nepatří mezi často zpracovávaná témata. Přitom však naopak platí, že se jedná o velmi kontroverzní záležitost; toto konstatování pak platí dvojnásob v případech restitucí sporných. Málokdy však bývá na jejich problematiku nahlíženo komplexně a nestranně; tento fakt je dán mimo jiné velkou složitostí skutkové i právní materie. Problémem je také dostupnost historických dokumentů. Veřejnosti často nejsou známy některé důležité skutečnosti týkající se jednotlivých případů, v důsledku čehož zpravidla dochází k subjektivnímu vnímání pouze některých záležitostí; toto subjektivní vnímání často je posilováno osobami, které mají z nejrůznějších důvodů zájem na tom, aby byly sporné restituce majetku bývalých šlechtických rodů ukončeny ve prospěch původních vlastníků, a využívají přitom prostředků, které jsou detailně rozebrány v této publikaci. V této snaze jsou jim nezdědkadky významným pomocníkem média, která vesměs z neznalosti, a tedy nevědomě zdůrazňují v některých případech pouze skutečnosti svědčící ve prospěch bývalých vlastníků majetku, což vyúsťuje v často značně pokřivený pohled veřejnosti na některé kauzy.

V publikaci nechybí obsáhlé přílohy zahrnující mj. rozsáhlou chronologii nejdůležitějších událostí jednotlivých restitučních kauz, jakož i souvisejících událostí druhé světové války

<sup>10</sup> Recenzované dílo s. 40.

a období bezprostředně navazujících, komplexní přehled restitucí majetku bývalých šlechtických rodů v České republice, jakož i vybrané stránky z návštěvní knihy říšského protektora Konstantina von Neurath.

Práce byla v prvním vydání publikována v ediční řadě Národohospodářského ústavu Josefa Hlávky jako studie č. 8/2010 a měla velký ohlas. Ačkoli její náklad byl dvojnásobný, než je obvyklé, byl v krátké době zcela rozebrán. Svým tématem i obsahem dílo zasáhlo do dlouhou dobu probíhajících diskusí o hodnotách a významu české státnosti pro českou společnost a o obsahu české státní ideje i vztahů jednotlivých vrstev společnosti k českému státu.

Rada Národohospodářského ústavu Josefa Hlávky knihu odměnila jako nejlepší práci vydanou v roce 2010 cenou prof. Milana Sojky. Významného ocenění se jí také dostalo při prezentaci v Senátu Parlamentu České republiky v dubnu 2011.

Josef Benda pro toto vydání v nakladatelství Tuláček dílo dále rozšířil a aktualizoval, a to o vývoj až do konce roku 2012. Podal obraz zejména o dalším průběhu soudních sporů v kauzách Colloredo-Mannsfeld, Salm-Reifferscheidt-Raitz, Kinsky a Harrach, jakož i nejnovějšího vývoje legislativy (zákon o půdě, zákon o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi) a dalších argumentech, které byly ve sporech uplatněny, jakož i o vývoji mediálního obrazu jednotlivých kauz. Ukázalo se tak ještě výrazněji, jak významně zkoumaná problematika zasahuje do základních vztahů a problémů současné české státnosti, a že i směrem do blízké budoucnosti není vůbec vyloučena možnost dalších pokusů o otevírání nových restitučních kauz a prolamování restituční hranice 25. února 1948.

Je třeba poznamenat, že rozebíraná materie je značně složitá jak po skutkové, tak i právní stránce. Autor precizně čerpá z dobových dokumentů, pracuje s texty zákonů a podzákonných předpisů, objektivně a věcně pracuje se soudními a správními rozhodnutími, jakož i články z médií, zejména z periodického tisku. Co se týká historických dokumentů, bylo třeba usilovně pracovat a bádát v nejrůznějších českých archívech a ověřovat i některé skutečnosti, z nichž některé byly zmíněny v jiných monografiích či časopiseckých studiích. Podklady pro sepsání knihy autor shromažďoval více než deset let. Některé důležité dokumenty byly přitom objeveny relativně nedávno; patří mezi ně i Neurathova návštěvní kniha dokládající styky říšského protektora s mnohými pozdějšími žadateli o zkonfiskovaný majetek ze strany příslušníků bývalých šlechtických rodů. Kvalitu práce dokazuje i více než 3700 poznámek pod čarou. Vědecký přístup umožňuje čtenáři hodnotit jednotlivé kauzy s potřebnou nezaujatostí.

Dosavadní reflexe Bendovy práce v ediční řadě Národohospodářského ústavu Josefa Hlávky skýtá předpoklady, že i toto aktualizované a rozšířené vydání určené širší veřejnosti si získá zaslouženou pozornost, neboť odpovídá na mnohé, v současnosti diskutované problémy české společnosti.

prof. JUDr. Karel Marek, CSc.  
Akademie Sting, Brno – Jundrov

**Čevelová Z. Gender, víra a manželství v „dlouhém“ 19. století.  
Možnosti interpretace katolických normativních pramenů.  
Pardubice: Univerzita Pardubice, Fakulta filozofická, 2012, 243 s.**

Rodině a rodinnému právu není v současnosti věnováno tolik pozornosti jako dříve, což se projevuje mimo jiné malým množstvím monografií s tímto tématem. Proto jsou z pohledu familiaristiky podnětné a přínosné i práce, které zkoumají rodinu z pohledu více vědních oborů. Jednu takovou vydala Zuzaně Čevelové v roce 2012 Univerzita Pardubice, a to pod